

Asia: VN/25634/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi konkurssipesien hallinnon valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Konkurssiasiamiehen toimisto pitää esitettyjä lakimuutoksia kokonaisuudessaan hyvinä. Käytännön valvontatyössä on havaittu konkurssipesien hallinnon valvonnasta annettuun lakiin (jäljempänä valvontalaki) liittyviä epätarkkuuksia, joiden selkeyttäminen ja täsmentäminen edistää konkurssiasiamiehen toimiston tehokasta valvontatoimintaa.

Konkurssivelallisen kirjanpidon loppuunsaattaminen valtion varoin ja kustannusten takaisinperiminen valtiolle

Konkurssiasiamies voi valvontalain 5 §:n nojalla määrätä tehtäväksi velallisen tai konkurssipesän hallinnon, tilien ja toiminnan erityistarkastuksen valtion varoin. Jos konkurssipesään kertyy riittävästi varoja, konkurssiasiamies voi määrätä konkurssipesän maksamaan valtiolle takaisin tarkastuksesta aiheutuneet kustannukset kokonaan tai osaksi. Käytännössä konkurssiasiamies määrää nykyisin erityistarkastustarpeen selvittämiseksi tai muusta syystä kevyempänä toimenpiteenä velallisen kirjanpidon loppuunsaattamisesta. Velallisen kirjanpidon loppuunsaattamisesta valtion varoin ei kuitenkaan ole säädetty sen paremmin konkurssiasiamiehen toimivaltuutena kuin takaisinperinnän kohteenakaan. Toimivaltuudesta ja takaisinperinnästä säättäminen valvontalaissa selkeyttää nykyistä oikeustilaa.

Julkisselvityskustannusten takaisinperiminen valtiolle

Konkurssilain 11 luvun 3 §:n mukaan julkisselvityksestä aiheutuvat konkurssimenettelyn kustannukset maksetaan valtion varoista siltä osin kuin konkurssipesän varat eivät niihin riitä. Nykyisin valtion varoista maksetut julkisselvityskustannukset peritään konkurssipesältä takaisin valtiolle, mikäli konkurssipesään kertyy riittävästi varoja maksun suorittamiseksi. Valtion varoista maksettujen julkisselvityskustannusten takaisinperimisestä ei ole säännöksiä laissa. Takaisinperimisestä säättäminen valvontalaissa selkeyttää nykyistä oikeustilaa, ja parantaa takaisinperinnän kohteen oikeusturvaa.

Konkurssiasiamiehen ja konkurssipesän tiedonsaantioikeuden täsmentäminen velallisen taloudellista asemaa koskevien tietojen osalta

Konkurssilain yhdeksännen luvun mukaan konkurssipesän pesänhoitajalla on velvollisuus selvittää konkurssivelallisen taloudellinen asema ja sen konkurssia edeltänyt toiminta. Edelleen konkurssilain 14 luvun 5 §:n mukaan pesänhoitajan on tarvittaessa tehtävä mahdollisesta rikosepäilystä ilmoitus poliisille. Varattomissa ja vähävaraisissa konkurssipesissä erilaiset palvelumaksut käytännössä estävät tai heikentävät pesänhoitajan mahdollisuuksia velallisen taloudellisen aseman ja konkurssia edeltäneen toiminnan selvittämiseen. Nykyisin konkurssiasiamies on joissakin tapauksissa pyytänyt velallisen kirjanpitoaineistoa hallussaan pitävää palveluntarjoajaa luovuttamaan aineiston tai pääsyn siihen suoraan konkurssipesälle valvontalain 4 §:n nojalla. Säännöksessä ei kuitenkaan nimenomaisesti säädetä aineiston tai pääsyn luovuttamisesta suoraan konkurssipesälle, joten tietoa hallussaan pitävä on voinut kiistää luovutusvelvollisuuden. Velallisen taloudellista asemaa koskevien tietojen nopea haltuun saaminen on kriittisen tärkeää, jotta hallitusohjelmaan 16.6.2023 kirjattua rikos- ja vahingonkorvausvastuun toteutumista konkurssitapauksissa voidaan tehokkaasti edistää.

Maijala Terhi
Konkurssiasiamiehen toimisto

Isoahde Henri
Konkurssiasiamiehen toimisto